

**„שנינו נתפלל
בירושלים!“ אמר ערפאת
למובארכ, במיפגש
ההיסטורי שהדהים את
העולם ושהוציא את
ממשלת שומיר
מכליה. האם החל**

בקאהיד המסע הגדול שיביא להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה בדרכי שלום?

היתה רק אפשרות מעשית אחת: לשגר כוחות צה"ל לטריפולי, בדרך הים או האוויר, לכבוש את העיר ולהיכנס בה לקרב פנים-אל-פנים עם 4000 לוחמים נאשים. זה היה רעיון מטורף. יצחק שמיר היה מן הסתם שותף לשאיפותיו של ארנס. אך הוא היה ער יותר להשלכות הבינלאומיות. האמריקאים, שהבינו כי הקרב נגד ערפאת אבוד, לא עוררו את שמיר להרפתקה נואשת. הצרפתים, שראו לפנייהם סיכוי להשיג הישג מדיני ממדרגה ראשונה, כמי שעמדו לצד הפלסטינים בשעתם הקשה. השמיעו איום חד-משמעי: אוניות-המילחמה יפתחו באש על כל יחידה ישראלית שתתקרר אל חייליהם הפינזי בלבנים. ומול נוסאת-המטוסים קלמאנסו, ספינות חיל-הים הישראלי הן קליפות-אגוזים. (אף שגם סט"ל קטן יכול לפגוע בנושאת המטוסים הענקית).

המשך ההרפתקה היה מכניס את ממשלת ישראל לעימות ישיר עם ממשלות צרפת ויוון, עם כל אירופה המערבית, עם מצריים, ואולי גם עם שתי מעצמות-העל. הסוכנו היה גדול מדי. שמיר החליט לשים קץ למערכה. וכך, אחרי ימים ארוכים של אימים סתומים, הפגזות ומעשייה-תגרות, שהקימו את רעת-הקהל העולמית נגד ישראל — התנפץ הבלון.

מאת אורי אבנרי

מ אז קם לתחייה ישוע מנצרת, אחרי שנקבר במערה ליד ירושלים, לא ראתה הארץ מחוזה כזה. **מ** יאכר ערפאת, המחולל, הגמור, זה שכל עיתוני ישראל ומנהיגיה קברו אותו מדי יום במשך חודשים, נשקף מן המירקע — כשהוא עומד במרכז מאורע בינלאומי שהדהים את העולם. עוד לפני שכוע היה נדמה כאילו ממשלת ישראל עומת להרוג או ללכוד את ערפאת בלבנים, או להשמיד אותו לפני עלותו לאוניה. העיתונים ואמצעי-התיקשורת האלקטרוניים בישראל ובעולם הכינו את מאמרי-ההספר, אריטורט עמדה פרשת ערפאת להסתיים, אחת ולתמיד. והנה עמד ערפאת על הרשא בארמון בקאהיד, במקום שבו עמד פעם מנחם בגין, מדינות-ערב חיוו אחריו במרץ. ארצות-הברית פירסמה הורעה כשיבחו, וכמאה ערי-בירה בעולם התרוצצו המדינאים כדי לערכן את הערכותיהם. במכה נועזת אחת הפך ערפאת את הקערה על פיה. היתה זאת סנסציה תיקשורתית, אך לא היתה זאת סנסציה כלכלית. היה זה מיבצע טאקטי נועז, בלתי-צפוי, בעל השלכות מרתקות ככמה וכמה כיוונים. אך לא היה זה מעשה טאקטי בלבד. מה שאירע השבוע היה פריצת-דרך סטראטגית, מעשה העשוי לשנות מן היסוד את מעמדה של העם הפלסטיני ואת מצב אש"ף.

מקאהיד לירושלים

הא שמיר ורא ארנס היו גיבורי השבוע, ארא יאכר ערפאת.
כמו ביקור סאדאת
כ מי אמין-טראפז, המשנה את הכיוון תוך רחפה באוויר, הנוטש חבל אחר ותופס חבל אחר, כך שינה ערפאת את הכיוון בלבנים, תחת להגיע לתוניס, הגיע לאיסמאעיליה, הוא התקבל בכבוד-מלכים, תרתי משמע, עלידיו ראש ממשלת-מצריים, הוטס לקאהיד ונפגש עם הנשיא חוסני מובארכ. העולם כולו, וגם כמה מעוררי הקרובים ביותר של ערפאת, עצרו את נשימתם. הם הופתעו לגמרי. אך מי שמכיר את ערפאת לא היה צריך להיות מופתע. המנהיג הפראגמטי, הטאקטיקן, הסיק את המסקנה הנכונה מן המצב שנוצר, כמו אלכסנדר מוקדון, הוא חתך את הקשר הגורדוני. במכה אחת יצר מצב חדש במרחב. מאז ביקורו של אנור אל-סאראת לא חולל שום מאורע שינוי פיתאומי כה מרחיק-לכת בכל התחומים הפוליטיים במרחב כמו זה, בן-לילה נוצרה מציאות אחרת. ענייני העם הפלסטיני, שנראו לרבים עוד לפני שבוע כאילו הם מצויים בשפל המדרגה, זינקו מבורא עמיקתא לאיגרא רמא. ההשלכות היו רבות ומסועפות, לכל הכיוונים:

שום דבר לא העיד על כך יותר מאשר מבול המחאות חסרות-האונים, בליווי ניבול-פה דיפלומטי, שבאו מפי הרוברים של ממשלת-שמיר, בירושלים וברחבי העולם. לנגד עיניה של ממשלת-הליכוד כמה כנסה, שמפניה חשישה מזה שנים, ושמפניה אין לה הגנה: הסכנה של ויזמת-ישלום פלסטינית.

„משוגע הככר“
ע ד הרגע האחרון ניסתה ממשלת-ישראל למנוע את יציאת „המחבלים“ מטרפולי, תוך כדי כך הצטיירה רמותה כמי שנטרפת עליה רעתה. היא הצטיירה כמשוגע הככר העילמי.

נלפי סוריה
כ לפי סוריה: בעזרת ממשלת-ישראל תפסה סוריה בחודשים האחרונים את המקום המרכזי במרחב. כוחה והשפעתה הלכו וגדלו מיום ליום. גם מדינות כמו סעודיה החלו מתרפסות לפני האפט' אל-אסד. אך כל זה היה אפשרי רק מפני שהמדינה הערבית העיקרית, מצריים, היתה מחוץ למעגל הערכי. עלידיו החזרת מצריים לעולם הערבי, הוריד ערפאת במכה אחת את ראשה של סוריה. לא היתה זאת רק נקמה על התקפתה הבוגדנית של סוריה על אש"ף, אלא גם מעשה פוליטי מחושב. סוריה, האויבת-בנפש של העצמאות הפלסטינית, ירדה בסולם-החשיבות.

כאשר כבר היו ספינות יוון וצרפת בדרך לחוף טריפולי, הפציצו הספינות הקטנות של חיל-הים הישראלי את הנמל. במשך ימים שטו מול החוף בצורה איתמנית, שמיר וארנס ביקשו להעביר לפלסטינים ולעולם את המסר: לא ניתן להם לצאת, מי שמתקרר אליהם מסכן את נפשו, נשמיד את כוחות אש"ף כשהם מתרכזים בנמל ולפני עלותם לאוניות, או נחטוף אותם בלבנים. בחוגי הממשלה התפתחה מערכה היסטורית, שחזרה על סיסמתו אל אריאל שרון: לא לתת לערפאת לצאת חי מטרפולי. בחוגי המימסד נוצר לחין חזק ללכת בדרך זו, ומושה ארנס התעקש לבצע את התוכנית. למערכה זו לא חסרו סימני-לואי של אירועים טהור, לשיא הגיעה סיעת „שינוי“ כנסת, שאי-הכנה שלה בעניינים ערביים כבר הפכה לאגדה. שינוי תבעה למנוע ככוח את יציאת ערפאת מטרפולי, עד שיוחזרו שני השבויים הישראליים שבידי אהמד ג'יבריל. זה כוודאי סיבר את אוזנו של מישפחות-השבויים, אך קשה להעלות על הדעת הצהרה מטוטמת יותר, שהרי אהמד ג'יבריל ניסה בכל כוחו למנוע את יציאת ערפאת, כדי להרגו בטרפולי, לפי מיעויות שוכרוי הסוריים והלוביים. באותו ההגיון אפשר היה לתבוע שלא לאפשר לאנשי שלום עכשווי להיכנס לחברון, עד אשר יתן הרב משה לוינגר את אישורו לכך. אך המאבק האמיתי התנהל הרחק מהודעות-איוולת מסוג זה של טרמפיסטים מהפשיפרי-סכומת. הוא התנהל בין ארנס ובין שמיר. ארנס לא נואש, הוא אמין שעלידי הפגזות והפצצות, והפעלת כוחות ים ואוויר, ניתן יהיה לפחות להשיחות את הפינזי, ובכך לדחוף את הסורים וסוכניהם למאמץ עליון אחרון להשמדת ערפאת ואנשיו. הרב מוכיח כי ארנס וראשי צה"ל לא קראו עד הרגע האחרון את מפת הקרב. אילו יכלו הסורים להשמיד את ערפאת, היו עושים זאת מוזמן, אך בקרב על הקרקע ניצח ערפאת כבר בשלב הראשון. הסורים לא העזו לשלוח את צבאם אל תוך העיר טריפולי. „המורדים“ התגלו כחבורה של סוכנים, שלא היו מוכנים לסכן את עורם בקרב רציני. הצבא הפלסטיני בטרפולי נחל ניצחון הגנתי מובהק, כפי שנחל בכיורות הנצורה לפני שנה וחצי, מול אריאל שרון. הכרעה זו הושגה מוזמן, אף שכל הרוברים הממשלתיים וכלי התיקשורת הישראליים, מלבד העולם הזה (מצדה בטרפולי 9.11.83) לא הבינו או לא רצו להבין את הדבר. להתרוצצות הצבאית של ארנס ואנשיו, שדמו לבריון שיכור במיסבאה, לא היה על כן שום הגיון.

נלפי ירדן
כ לפי ירדן: בווינגטון, בירושלים ובמקומות רבים סברו כי ערפאת יהיה אחרי הפינזי מטרפולי כה חלוש ומבודד, עד שלא תהיה לו ברירה אלא להיכנע למלך חוסיין ולקבל את תנאיו. חוסיין עצמו נהר מאוד מלהריע, אך יצחק שמיר — בחוסר-הטאקט הנובע מבורות גמורה בעניינים ערביים — קרא לירדן להיכנס למשאומתו, בתנאי כניעה, אחרי חיסול ערפאת. בכך היקשה על חוסיין עוד יותר. המסע לקאהיד הפך את ירדן בן-רגע לגורם מישני. ערפאת הכריז במעשהו: